

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

د مسلمانانو د وروسته پاته والي يوازنې علاج

مؤلف

شيخ الحديث مولانا محمد زكريا نور الله مرقدہ

ڙبارونگى :

مولوي عبدالهادي (حماد)

(فضائل اعمال اخره پنځمه برخه)

د حقیقت خر نگدتیا

نحمدہ و نصلی علی رسولہ الکریم.

د دھه وخت راپه دی خوازماد استاذ، مشر، زبده الفضلاء او مقندا عالم حضرت مولانا محمد الیاس رض په برکت د تبلیغ کار شروع دئ، چې د امت د عالمانو، بزرگانو برکت او پوره پاملننه ورسره وہ پوهان خلگ بنې په خبر دی ما ګنه کار بنده ته د دې پاکو هستیو امر وسو، چې د تبلیغ په اړه یو خو په تبلیغ کولو کی اسانی رامنځته سی او ګټور تمام سی.

د دغه مخورو استادانو د امر په منلو یو خو کربنی لیکم، چې د دې لویو علماء و د علومو د دریاب خخه یو خاخکی دئ او د محمدی دین د باغچې خخه یو خو غونچې دی، چې په ډپره چابکی سره یو ئای سوی دی که چیری خه غلطی یا کمی پکښې بسکاره سی نو زما د قلم غلطی او د بې علمی تټجه ده. د مهربانی له مخي یې اصلاح کړئ د احسان سبب به سی. اللہ جل جلاله دی پخپل فضل او کرم سره زما پر ګناهونو پرده واقوی. ما او تاسو ته دی اللہ جل جلاله دی پاکو هستیو د نېکو عملونو کړنلاره را نصیب کړي. اللہ جل جلاله دی مورد خپلی رضا، د خپل دین د خپرولو او د خپل ربنتینی رسول صلی اللہ علیہ و آله و سلّم د اطاعت په دولت و نازوی. آمين

د بزرگانو د پښو خاوری

محمد احتشام الحسن، مدرسة کاشف العلوم

بستی حضرت نظام الدین او لیاء د هلی - ۱۸ / ربیع الثانی / ۱۳۵۸ هـ

د پیل خبری

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد الاولين والاخرين خاتم الانبياء والمرسلين محمد وآلہ واصحابه الطيبين الطاهرين .

د نن خخه د یارلس سوہ کاله ورلاندی کله چې دنیا د کفر، جهالت، ناپوهی او ګمراهی په تیارو کی ډوبه وہ د مکې مکرمی پر کاپو او غرونو باندی د رشد او لارښونی سپورډی رابنکاره سوہ. تر مشرقه، مغربه، جنوبه، شماله او د دنیا تر هر کونجه پوري یې خپله رنما ورسوله تر درویشتو کالو په کمه موده کی یې انسان و هغه لورپی مرتبې ته ورساوه چې په تاریخ کی یې د مثال ورکولو خخه انسان عاجزه دئ او د رشد، صلاح، هدایت او کامیابی.

هغه مثال يې و مسلمانانو ته په لاس ورکړ، چي په رنما کي يې تل د ترقى او ودي لاري پيداکېږي او ترسونو كالو پوري يې پر دنیا باندي داسي حکومت وکړ، چي په دنیا کي هر چاهوري ورسره وهلي دي ذره ذره سوي دي.

دا يو حقیقت دئ انکار نه سی ټني کېدلای خودومه بايد ووايم چي دغه پخوانی قصې نه خه ګتهه لري او نه خه تسلی په راتلای سی خود او سنی زمانی حالات او کوم خه چي تپربېږي دا مورب خپله د تپرو مشرانو او بزرگانو پر ژوند باندي یو بد داغ لکولی دئ. د مسلمانانو ژوند چي په تپرو ديارلسو سوو کالو کي په تاريخ کي وکتل سی نو داسي معلومېږي چي مورب د عزت، د بدبي، شان او شوکت مالکان او اجاره داران یو او که د هغه تاريخ څخه نظر وارول سی نو موجوده حالات بنېي، چي مورب په ډير ڈلت، خواري، افلاس او کمزوري کي نغښتي یو. نه زور او دولت سته، نه زراو دولت سته، نه شان او شوکت سته، نه پخپلو منځو کي مينه او محبت سته، نه بنه اخلاقی او نه بنه عادتونه، هره بدې په مورب کي موجوده ده او هره ېنکي زمور خخه په ميلونو ليري ده. دېمنان زمور په ډې بد حال خوشحاله دي او هر ئاځۍ زمور کمزوري بیانو ی پرمور باندي خاندي، پرمور توکي کوي په ډې بسنې نه کوي بلکي زمور د زړه توکي پر نوي ماډرن کلتور مین ځوانان په اسلام او اصولو پسخند وهي. پر هره خبره ېي اعتراض کوي او دا پاک دين لغوه او پېکاره بولي. عقل حیران دئ چي کوم قوم چي دنیا تنده مره کړي وه نن ولې هغه تېي دئ؟ کوم قوم چي دنیا ته تمدن، تهذیب او بسکلا وربخښلې وه نن ولې هغه غیر مهذب او د تمدن څخه ليري دئ؟ د قوم رهنمایانو او مشرانو ډې پخوا لا زمور د ډې بد حالت پیش یینې کړي وه او په مختلفو طریقو یې زمور د اصلاح کوبنېن کړي و.

مرض بېهالا جون جون دوکي

ژباره: ناروغې زیاتېږي هر خومره چيدوا خوري. نن تر بدلا بد حالت دئ او راتلونکي به د تپر په پرتله زيات د خطرنو ډک وي نو زمور پتېه خوله کښېنستل دومره لوی جرم دئ، چي بدله ېي بیا په هیڅ شی نه سی پوره کېدلای. خو مخکي تر دې چي مورب عملی قدم پورته کړو په کار ده چي لمړي مورب پر هغه شیانو وړغېرو چي له و جي ېي مورب داسي خواري او ڈلت سره مخ سوي یو او په دې عذاب کي بنسکيل یو. زمورب د ډې وروسته پاته والي زيات لاملونه سته، چي د مخ نیولو لپاره ېي یو شمېر تدابير نیول سوي دي هر تدبیر چي په کار اچول سوي دئ ناکامه او ناما فقهه سوي دئ په همدي وجه زمورب مشران او رهبران په اميد او وپه کي پراته بنسکاري. اصلې خبره دا ده چي تراوسه پوري زمورب مرض معلوم سوي نه دئ، کوم خه چي بیان سوي دي هغه زمورب مرض نه دئ بلکي زمورب د مرض نسباني دي تر کومه

وخته پوري چي اصل مرض ته توجه ونه سی او بيدا نه سی نود نبسانو اصلاح شونې نه ده او تر كومه وخته پوري چي موربد اصلي مرض اصلاح ونه كړو او معلوم يې نه كړو نو موربد ته د اصلاح لپاره خوله خلاصول سخته غلطې ده. زموربد دغه دعوه چي شريعت يو مكمel الهي قانون دئ، چي زموربد دنيا او آخرت د کاميابي ضامن دئ. بيا نو هيشخ ارتيا نسته چي موربد خپل ارض معلومول پيل كړو او علاج يې شروع كړو بلکي موربد ته په کار ده چي په قرآن کي خپل اصلي مرض پيدا كړو او هم د دي مرکز خخه د رشد او هدایت علاج پيدا كړو او خنګه چي قرآنکريم زموربد لپاره ترقياتمه پوري قانون دئ نو بيا موربد ته هيشخ دليل نسته چي موربد په دي قرآن عمل نيمګړي كړو. د م Gunnو او اسمانو لوی پاچا پخپله وعده کړي ده، چي د م Gunnو پاچهي او خلافت د مومنانو دی:

ڇباره: اللہ جل جلاله وعده کړي ده، چي په تاسو کي کوم شوک چي مؤمنان دی او نېک عملونه کوي زه به د م Gunnو خلافت ورکوم چي مومنان تل پر کافرانو باندي غالب وي او د کافرانو به هيشوک مرسته کوونکي نه وي.	وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ ^(۱)
--	---

او دايې هم تسلی ورکړي ده چي تل به مسلمانان پر کافرانو باندي برلاسي وي او د کافرانو به هيشوک مرسته کونکي نه وي :

ڇباره : که چيري دغه کافران ستاسو سره جنګپدلې واي نو خامخا به پرشا تللي واي بيا د دوی هيشخ دوست او مرسته کوونکي نه وي.	وَلَوْ قَتَلْتُكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا الْأَدَبَرُ ثُمَّ لَا يَحْدُوْنَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ^(۲)
---	---

د مومنانو تل اللہ جل جلاله مرسته کوي او دوی به تل سر لوري وي.

ڇباره: د مومنانو مرسته پر موربد باندي حق دئ.	وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرًا لِّلْمُؤْمِنِينَ ^(۳)
--	--

ڇباره: تاسو همت د لاسه مه ورکوي تاسو غم مه کوي تاسو به غالب یاست که پوره مومنان و است.	وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعَلُونَ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ^(۴)
--	--

^(۱) سوره النور الاية (۵۵).

^(۲) سوره الفتح الاية (۲۲).

^(۳) سوره الروم الاية (۴۷).

^(۴) سوره آل عمران الاية (۱۳۹).

<p>ڇباره: الله ﷺ لره عزت او الله ﷺ رسول او مؤمنانو لره (عزت دئ) مگر منافقان نه پوهېږي.</p>	<p>وَلِلَّهِ الْعَزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَكُنَّ الْمُنَفِّقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾</p>
--	--

د پورتنيو آياتو څخه تر غور وروسته معلومېږي چي د مؤمنانو سر لوري، شان او شوکت، کاميابي او ترقى د دوى د ايمان د صفت سره تړلي ده. که چيري د ده اپيکي د الله ﷺ سره ټينګي وي.

(کوم چي د ايمان مقصود دئ) نو کاميابي به د ده په برخه وي او که خداي مه کړه د ده رابطه د الله ﷺ او د رسول الله ﷺ سره کمزورې سې نو خواري او ذلت به د ده په برخه وي لکه چي په سترګو ليدل کېږي.

<p>ڇباره: قسم په زمانه چي انسان په تاوان کي دئ، مگر نه هغه خوک چي ايمان یې راوري وي، نېک عملونه یې کړي وي، توصيه په حق او صبر سره کوي (دغه کسان د تاوان څخه خلاص دي).</p>	<p>وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَنَ لِفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّابَرِ ﴿٢﴾</p>
---	---

زمور پخوانې مشران په نهايې عزت کي وه او مورډ په نهايې ذلت او خواري کي يو، د دې څخه معلومېږي چي هغوي د کامل ايمان څخه برخمن وه او مورډ دې صفت څخه بي برخې يو لکه خرنګه چي د الله ﷺ ربنتيني پېغمبر خبر ورکړي دئ:

<p>ڇباره : ژر دئ چي داسي وخت به راسي چي د اسلام به يوازي نوم پاته وي او د قرآن به يوازي نقشونه پاته وي.</p>	<p>سياني علي الناس زمان لا يقي من الاسلام الا اسمه ولامن القرآن الارسمه^(۵).</p>
---	--

او س خبره داده که چيري په واقعي دول مورډ حقيقی اسلام څخه بې برخې يو کوم چي د الله ﷺ او د ده د رسول ﷺ مقصود دئ او په دې دین پوري زمورډ دنیا او آخرت کاميابي تړلي هم ده نو بله کومه ذريعة ده چي په مت یې مورډ بيرته د دې نعمت څخه برخمن سو؟ او هغه کوم اسباب دي چي په وجه یې زمورډ څخه د اسلام روح وتلى دئ او يوازي خالي بدن راپاټه دئ. کله چي قرآن تلاوت سې او د محمدي امت د فضيلت وجه ولقول سې نو معلومېږي چي دې امت ته یو لوی او اعلى کار سپارل سوی دئ، چي د هغه په وجه د خير الامم (يعني غوره د امتو) خطاب ورته سوی دئ، د دنیا د پيدا کېدو څخه لوی مقصد د الله ﷺ وحده لا شريك له د ذات او صفاتو پېژندنه ده او دا تر هغه وخته پوري ناممکنه ده

چي انسان د بدیو او چتھتیا وو خخه نه وي پاک سوي او په نېکو او سېپڅلو صفتونو بنایسته سوي نه وي د دغې خبری لپاره په زرونو انبیاء او رسولان راغلي دي او په آخر کي سيد المرسلین حضرت محمد ﷺ راولېپل سو او بیا د الیوم اکملت لکم دینکم واتممت عليکم نعمتي زيري ورکړل سو. او س نو خرنګه چي دین پوره سو مکمل مقصد لاسته راغلي او پوره دین د عمل لپاره ورکړل سو نو په همدي وجه د نبوت سلسله ختمه سوه، کوم کار چي به انبیاو او رسولانو کاوه په پوره دول محمد ی امته وسپارل سو.

ژباره: اې محمدی امته! تاسو غوره د
امتونو یاست د خلګو د ګتني لپاره لېپل سوي
یاست تاسو په نېکي سره امر کوي او له بدو
شخه خلګ منع کوي او په الله ﷺ باندي ايمان
لرئ.

ژباره: په تاسو کي یوه داسي ډله پکاره ده، چي
خلګ د خير و لوري ته راوبولي او د بد و خخه یې
منع کوي او يوازي دغه خلګ کامياب دي. په
لومړي آيات کي د خير الامم وجه دا وښودل
سوه، چي تاسو په نېکي سره امر کوي او د بد و
شخه منع کوي

كُنْتُمْ حَيْرَ أُمَّةً أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَاوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ^(۱)

وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْحَيَاةِ
وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ^(۲)

په دوهم آيات کي په خصوصي دول وښودل سوه، چي يوازي هغه کسان کامياب دي
چي دغه کار کوي پردي باندي بس نه ده بلکي بل ځاي په بسکاره دغه کارنه کول د لعنت او
ملا متيا سببښودل سوي دي.

ژباره: په بني اسرائيلو کي چي کوم
خلګ کافران وو پر هغوي باندي لعنت کړل
سوی دئ پر ژبه د عيسی ﷺ او داود ﷺ
دا لعنت په دي وجه وسو، چي دوى د هغوي
د حکم خخه مخالفت وکړ او د حده ووتل کوم
بد کار چي به دوى کاوه د هغه خخه یې نه منع
کول پېشكه د دوى دغه کار بد و.

لُعْبَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ
عَلَى لِسَانِ دَاؤِدَ وَعِيسَى أَبْنِ مَرِيمَ ذَلِكَ بِمَا
عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ^(۳) كَانُوا لَا
يَتَنَاهُونَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوْهُ لَيْسَ مَا
كَانُوا يَفْعَلُونَ^(۴)

ددغه وروستي آيات وضاحت په لاندي حدیثونو کي کېږي.

ڇياره: د عبدالله بن مسعود ﷺ خخه روایت دئ چي رسول الله و فرمایل: ستاسو خخه مخکي امتونه داسي و ه چي چا به گناه و کره نو منع کوونکي به هغه و پراوه او ورته ويل به یپ چي د الله ﷺ خخه و پريپه دا کار مه کوه کله چي به سبا سونو د هغه سره به یپ ناسته ولاه کول، خوراک او چنباک به یپ و رسه کاوه په دې ډول چي گويما ده پېخي هغه سپې پر گناه باندي نه دئ ليلى. کله چي الله ﷺ د دوى دا کارونه وليد الله ﷺ د دوى زرونه یو د بل سره گله کړل او د داود ﷺ او عيسى ﷺ په ژبه پر دوى باندي لعنت و ويل سو دا په دې وجه چي دوى د الله ﷺ نافرماناني کوله او تر حد یپ تپري کاوه. زما دي قسم په هغه ذات وي چي د محمد ﷺ روح یپ په قدرت کي دئ په بنو کارونو امر کوئ او د بد کارو خخه منع کوئ او بې علمه تر لاس نيسئ په حقه خبره یپ مجبور کړئ که نه نو الله ﷺ به ستاسو زرونه سره گله کړي او لعنت به درياندي و وايي لکه پر تپرو امتونو چي لعنت و ويل سو.

١ : وفي السنن والمسند من حديث عبدالله بن مسعود ﷺ قال قال رسول الله ﷺ إن من كان قبلكم كان أذ عمل العامل فيهم بالخطيئة جائه الناهي تعزيرا فقال يا هذا اتق الله فإذا كان من الغد جالسه وأكله وشاربه كانه لم يره على خطيبة بالامس فلما رأي عزوجل ذلك منهم ضرب قلوب بعضهم على بعض ثم لعنهم على لسان نبيهم داؤد و عيسى بن مريم ذلك بما عصوا وكانوا يعتدون والذي نفس محمد بيده لاتهم بالمعروف ولننهون عن المكر ولتأخذن على يد السفهاء ولتأطن على الحق اطرا اوليضر بن الله قلوب بعضكم على بعض ثم يلعنكم كما لعنهم.

ڇياره: د جابر ﷺ خخه روایت دئ، چي رسول ﷺ و فرمایل: په یو قوم کي چي یو سپې گناوي کوي او هغه قوم یپ د توان سره منع نه کړي نو تر مرګ مخکي به پر دوى عذاب راسي. يعني په دنيا کي به په ډول - ډول عذابونو اخته سی.

٢ : وفي سنن أبي داود و ابن ماجة عن جابر بن عبد الله قال سمعت رسول الله ﷺ يقول مامن رجل يكون في قوم يعلم فيهم بالمعاصي يقدرون على أن يغروا عليه ولا يغيرون إلا أصحاب الله بعاقب قبل أن يموتوا.

ترجمه: حضرت انس ﷺ د رسول الله ﷺ خخه روایت کړي دئ، چي رسول الله ﷺ و فرمایل: کلمه طبیه و یونکی ته گته رسوی او د عذاب او بلا خخه یپ ساتي تر خو چي د حقوقونو یپ بې پروايي نه وي کړي.

٣ - و روى الاصبهانى عن انس ﷺ ان رسول الله ﷺ قال لا تزال لا الله الا الله تنفع من قالها وترد عنهم العذاب والنقمه مالم يستخفوا بحقها قالوا يا رسول الله

اصحابو کرامو پونتنه وکره چي د کلمي طيبی د حقوقنو
بي پروايري شه شي ده؟ رسول الله ﷺ و فرمایل: چي د
الله ﷺ نافرمانی په بسکاره ڏول کېري ييا د دغه کار خخه
انکارنه کېري او نه يې د منع کولو لپاره کوبنبن کېري.

وما الاستخفاف بحقها قال يظهر
العمل بمعاصي الله فلا ينكر ولا
يغيروا ^(٧).

ڇباره: حضرت عائشة ﷺ فرمایي، چي: رسول الله ﷺ زما کره تشریف را پری ما يې په مخ کي يو خاص اثر
وليدي پوه سوم چي يوه خبره خامخا سته د هيچا سره يې
خبری نه وکړي او دس يې تازه کړ، مسجد ته ولاړي زه د
مسجد دیوال ته نژدي و درېدم چي رسول الله ﷺ خه
فرمایي هغه واورم. رسول الله ﷺ و منبر ته وختي د الله ﷺ
حمد او شنا يې وويله ييا يې و فرمایل: اي خلکو! الله
خلک تاسو ته امر کوي چي په نېکيو سره امر و کړئ او د بدرو
خخه خلک منع کړئ داسي نه چي داسي وخت راسي تاسو
به دعا غوارئ زه به يې قبلوم، تاسو به زما خخه غونتنه
کوئ زه به يې نه درکوم زما خخه به کومک غوارئ زه به
ستاسو مرسته نه کوم.نبي ﷺ دغه الفاظ وویل او د منبر
خخه را کښته سو.

٤ : عن عائشة ﷺ
قالت دخل على النبي ﷺ
فعرفت في وجهه ان قد حضره
شيء فتوضاء وما كلام احدا
فللصقت بالحجرة استمع ما
يقول فقعد على المنبر فحمد الله
واثني عليه وقال يا ايها الناس
ان الله تعالى يقول لكم مروا
بالمعرفة وانعوا عن المنكر قبل
ان تدعوا فلا اجيب لكم
وتسلووني فلا اعطيكم
وتستصروني فلا انصركم
فمازاد عليهن حتى نزل.

ڇباره: ابو هريرة ﷺ د رسول الله ﷺ خخه روایت
کوي چي رسول الله ﷺ و فرمایل: کله چي زما امت ته
دنيا د عزت او درنښت و پرسوه نو د دوى د زړونو خخه به د
اسلام عزت او هیبت و وزی او که يې امر بالمعروف او نهي
عن المنکر پر پښودی د و حیو د برکت خخه به محرومہ سی
او که يې پڅلوا منځو کي يو دبله بسکنڅل کول پیل کره
دالله ﷺ (رحمت) د نظر خخه به وغور حول سی.

په پورتنيو حدیثونو کي د فکر کولو خخه وروسته معلومېږي چي امر بالمعروف او
نهي عن المنکر پر پښودل د الله ﷺ لعنت او غضب سبب جو رېږي.

٥ : عن ابي هريرة ﷺ
قال قال رسول الله ﷺ اذا
عظمت امي الدنيا نزعت
منها هيبة الاسلام اذا تركت الامر
بالمعرفة والنهي عن المنكر
حرمت بركة الوحي واذات سابت
امي سقطت من عين الله ^(٨).

^(٧) ترغیب.

^(٨) کذا في الدر عن الحكيم الترمذى.

کله چي محمدي امت دا کار پرپريدي نو د سختو تکلیفونو، غمونو او خواريو سره به مخ سی او د هر دول غیبی مرستی خخه به بې برخی سی دا تول هغه وخت رامنځته کېږي چي محمدي امت خپله فريضه پرپريدي او د خپلي ذمه واري خخه غافله سی. همدا وجهه ده چي نبي ﷺ امر بالمعروف او نهي عن المنكر د ايمان خاصیت او لازمي برخه یې ګرځولي ده او پرپښودل یې د ايمان کمزوري او ضعف بسولی دئ. د ابو سعيد خدری ﷺ روایت دئ:

<p>ڇباره: که په تاسو کي خوک بدی وویني نو په لاس دي یې منع کري که یې په تواننه وه نو په خوله دی یې منع کري او که یې دا هم په تواننه وه په زره دی یې منع کري (يعني په زره کي دی نفترت حني وکري).</p>	<p>من راي منکم منکرا فليغيره بيده فان لم يستطع فبلسانه فان لم يستطع فقلبه وذاك اضعف الایمان (٩).</p>
--	--

دا د ايمان کمزوري درجه ده. نو څرنګه چي په زره کي بد حني وړل د ايمان کمزوري درجه ده نو اوله یې تر ټولو کامله او لوره درجه ده. خو تر دې روبسانه د ابن مسعود ﷺ روایت دئ:

<p>ڇباره: هرنبي چي مخکي تېرسوی دی خامخابه یې یوه ډله د تربیه سوو ملګرو خخه درلو ده چي دوي به دنبي سنت برپا ياه کول او پوره تابعداري به یې کول الهي دين چي په کومه بنه او ډول پيغمبر پري ايښي و په هغه ډول به یې محفوظاتي، یوه ڈره تغيير به یې نه پکښي راوستي خوتري وروسته چي دشراو فساد وخت راسي داسي خلگ به پيدا سی چي هغه خه به وايي چي خپله عمل نه په کوي. کارونه به یې داسي وي چي شريعت اجازه نه وي ورکړي نو د داسي خلگو پر خلاف د سنت او حق قائمولو په موخه د لاس خخه کار و اخلي مومن دئ او که چا د لاس خخه کار و انه خستي د ژبي خخه کار و اخلي مومن دئ او که یې دا هم نه وکړه بلکي نيت او عقيده یې د داسي خلگو پر خلاف راوستل مومن دئ، مګر دا د ايمان آخره درجه ده د ايمان حد پر دغه ځای خلاصېري که چا دا هم نه وکړل نو په زره کي یې د خرمastonکي د منع د پردي په څير ايمان نسته.</p>	<p>ما مننبي بعثه الله قبلی الا كان له في امته حواريون واصحاب يأخذون بسننته ويقتدون بامرہ ثم انما تخلف من بعدهم خلوف يقولون مala يفعلون ويفعلون مالا يامرون فمن جاهدهم بيده فهو مؤمن ومن جاهدهم بنسانه فهو مؤمن ومن جاهدهم بقلبه فهو مؤمن وليس وراء ذاك من الایمان حبة خردل (١٠).</p>
---	---

د پورتني کارد اهميت په موخه امام غزالی رحمۃ اللہ علیہ داسي فرمائي: په دې کي هیش شک نسته چي امر بالمعروف او نهي عن المنكر د ايمان داسي مضبوط رکن دئ چي د دين ټوله

(٩) مسلم

(١٠) مسلم

شيان ورسره ترلي دي د دغه کاره کولو لپاره الله ﷺ توله انبیاء را پوري دي او که يې علم او عمل پرېښو دل سی نو العياد بالله د نبوت بې کاره کيدل به لازم سی. دينداري چي انساني شرافت دئ کمزوري بې سی. سستي به عامه سی د گمراھي او ضلالت لاري به خلاصي سی، جهالت به په توله دنيا کي خپور سی، په تولو کارونو کي به خرابوالی راسي. په خپلو منخو کي به بې اتفاقي او بدئتي خپره سی، ابادي به ورانی سی، مخلوق به تباه او برباد سی، د دې بربادي او تباھي درک به هغه وخت معلوم سی چي کله خلگ د الله ﷺ په وړاندي ودرول سی او پوبنتنه ئنۍ وسی.

افسوس سل ئلي افسوس کومه خطره چي و هغه راغله کومو ستر ګو و پره ولیده؟

كان امر الله قدرًا مقدورا فانا الله وانا اليه راجعون.

ددغه شنې ستنې نسباني له منحه تللي دي د حقیقت او د سمونو برکتونه له منحه تللي دي. د خلگو پر زړونو د سپکوالی او ذلالت مهرونه ولګيدل د الله ﷺ سره د زړه اړیکي له منحه ولاړي د نفسی خواهشاتو تابعه داره په خپر روانه ده. د متحکمي پر مخ داسي مؤمن پیدا کول ګران دي، لږ والي بې خه کوي بیخی نسته چي د حق د بسکاره کولو په موخه دي د چا ملامتیا وزغمی، که یو غښتلي مؤمن ليشي راونغاري د تباھي د ليري کولو لپاره اراده وکړي، د سنت د ژوندي کولو لپاره میدان راسي نو یقينا دغه کس په تول مخلوق کي یو امتيازې حیثیت لري او د بسکاره هستي، مالک دئ. امام غزالی رحمۃ اللہ علیہ چي په کومو الفاظو د دغه کار اهمیت موږته بيان کړي دئ زموږ د بیدارې د لپاره بسنې کوي.

لومړي وجه دا ده چي موږ پورتني فريضه یوازي په علما و پوري خاص کړپده او حال دا چي په قرآن کريم کي د الله ﷺ امر و تولو ته دئ د محمدی امت هر و ګړي پکښې شامل دئ حکمه د دې د سپیناوي لپاره د اصحابو کرام او خير القرون ژوند بسکاره شاهد دئ.

د تبلیغ، امر بالمعروف او نهي عن المنكر په علما و پوري خاص کول او د دوی په ډاډ سره بې غمه کېدل زموږ لویه ناپوهی ده. د عالمانو مسئولیت دا دئ چي سیده او حقه لاره و بنبي یا نو عمل په کول او نور پر روانول دا د نورو کار دئ، دغه خبره د رسول ﷺ په حدیث کي بيان سوپدله:

ڇباره: پيشکه تاسو تول ساتونکي ياست د هر چا
څخه به د خپل رعيت پوبنتنه کېږي نو پاچا د خلگو
ساتونکي دئ د خلگو پوبنتنه به ئنې کېږي. سړي د
څلي کورني ساتونکي دئ د خپل کور پوبنتنه به ئنې
کېږي او بنځه د خپل خاوند د کور او اولادو ساتونکي
ده په دغه باره کي به پوبنتنه ئنې کېږي او تاسو توله

الا كلکم راع وكلکم مسئول
عن رعيته فالامير الذي على الناس
راع عليهم وهو مسئول عنهم والرجل
راع على اهل بيته وهو مسئول عنهم
والمرأة راعية على بيت بعلها وولده
وهي مسئولة عنهم والعبد راع على مال
سيده وهو مسئول عنه فكلم راع

ساتونکي ياست د هر چا خخه د خپل رعيت په اره
پونتنه کېږي.

وکلکم مسئول عن رعيته^(۱۱).

ژباره: رسول ﷺ و فرمایل: دین سراسر نصیحت دی
(اصحاب ﷺ وايي) موبد ورته وویل د چا لپاره؟ رسول ﷺ
و فرمایل: د الله ﷺ، رسول ﷺ، د مسلمانانو اميرانو او د
ټولو مسلمانانو لپاره.

قال الدين النصيحة
قلنا من؟ قال الله ولرسوله
ولائمه المسلمين وعامتهم
^(۱۲).

که فرض کړو چي دا کار يوازي د علماءو لپاره دئ نو اوس خواړتیا ده وخت د دې
غوبنتنه کوي چي توله د دې کار لپاره ملا وترې او وخت پکښې ولګوي.
دوهمه وجه دا ده چي موبد داسي فکر کو چي خپله به ايمانونه ټينګ کړو د نورو
ګمراهي موبد ته هیڅ تاوان نه رسوي لکه چي د دې آيات خخه معلومېږي.

ژباره: اې ايمان والاوو! کله چي تاسو
يَتَأْمُرُ الَّذِينَ إِمَانُوا عَلَيْكُمْ أَنْفَسُكُمْ لَا
پر لارروان یاست نو د نورو ګمراهي تاسو ته
يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا آهَتَدَيْتُمْ^(۱۳)
هیڅ تاوان نه رسوي^(۱۴).

په حقیقت کې د پورتني آيات خخه مطلب دا نه دئ لکه په بنکاره چي معلومېږي حکه
دغه معنی د الهي حکمت او دینې غوبنتنې خخه یخې خلاف ده حکه اسلامي ملت تول ديو
بدن مثال لري که د بدنه پريوه غړي باندي درد سې نو توله بدنه ورسره نارامه وي د دې خخه
اصلی مطلب دا دئ چي دين چي هر خومره کمال ته ورسپېږي بیا به هم ځینې خلګ وي چي
سيده او حق لاره به پريپو دي ګمراهي به غوره کوي په پورتني آيات کريمه کي الله ﷺ و
مومنانو ته تسلی ورکوي چي که خپله پر صحیح لاره باندي ودرپوې نو د دوی د ګمراهي
خخه و تاسو ته د تاوان و پره نسته.

هاما ډول اصل شريعت دا دئ چي سپړي د دین توله احکام ومنی او عمل په وکړي نو د
دين د احکامو خخه خو یو دا هم دئ چي سپړي به امر بالمعروف او نهی عن المنکر کوي. د
دغه وینا تائید د ابو بکر ؓ په لاندې حدیث سره کېږي:

ژباره: ابو بکر ؓ و فرمایل: اې خلګو!
تاسو د آيات وړاندې کوئ چي الله ﷺ فرمایي:

عن ابي بكر الصديق ؓ قال
ايها الناس انكم تقرؤن هذه الاية يَتَأْمُرُ^(۱۵)

^(۱۱) بخاري و مسلم.

^(۱۲) مسلم.

^(۱۳) سوره المائدۃ الاية ۱۰۵.

^(۱۴) بيان القرآن.

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُواْ... (الآية) حال دا چي ما

در رسول الله ﷺ خخه او ربدي دي، چي خوك يو ناروا کار و ويني او منع يې نه کري نو تردي دئ چي الله ﷺ به يې په عمومي عذاب کي گرفتار کي

الَّذِينَ ءَامَنُواْ عَلَيْكُمْ أَنفُسُكُمْ لَا

يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا آهَتَدَيْتُمْ فَإِنْ سمعت رسول الله يقول ان الناس اذاروا المنكر فلم يغيروه او شک ان يعمهم الله بعقابه.

څېرونکو علماء د پورتنی آيات همدا معنى مراد کړیده. امام نووي رحمه الله عليه د مسلم شريف په شرحه کي ليکلي: د تحقیق کونکو علماء د مذهب د پورتنی آيات کريمه په اړه داسي دئ، چي کله تاسو یونې کاروکړئ، نو د نورو نه کول يا ګمراهي تاسو ته کوم تاوان نه سې رسولاي لکه چي الله ﷺ فرمایي: ولا تر وازره وزراخری.

نو کله چي داسي ده نو د کومو شيانو چي امر و رکول سوي دئ هغه ټول امر بالمعروف او نهپي عن المنکر دئ نو چا چي دا امر برپا یه کړي يعني په بنو کارونو یې امر و کړ او د بد و کارو خخه یې منع و کړه نو د خپله ذمه واري او وجبيه پوره کړه نور نو پر ده ملامتیا او الزام د هغويئ نه عمل کول او ګناه کول ده ته تاوان نه رسوي (والله اعلم).

دریمه وجه دا ده چي ټول خلګ يعني عوام، خاص، عالم، جاهل او هر سړي نامايده سوي دي چي نور نو د دین ترقی نه سې راتلای دا یې یقین دئ، چي دا کار ګران دئ د چا په مخ کي چي د اصلاح نظام و راندي سې نو دې په جواب کي ورته وايي چي او سخونه حکومت او نه سلطنت سته، نه د متبو زور سته، نه مال او سامان سته، نه د جنګ و سایل سته، نه مرکزی حیثیت سته او نه اتفاق او اتحاد سته. دینداره خلګ خوايي چي او سخوار لسمه صدی ده د رسالت د رپا کمه سوې ده او س نو د اسلام زوال یو لازمي شی دئ. دا خبره صحیح ده چي خومره د نبوت د رپا خخه لیري والي رائحي د حقیقي اسلام شغلې به کمپري خو د دې هيڅکله دا مطلب نه دئ، چي د دین د حفاظت او ساتني لپاره به کوبنښ او محنت نه کېږي، ځکه که چيري داسي وي او زموږ مشرانو هم داسي فکر کړي وي نو تر موږه پوري به د اسلام د رارسې دو هیڅ لاره نه واي البته زمانه چي ناموافقه ده نو د ټولني کړو ورو ته دې وکتل سې ځنګه چي بنایي په هغه ډول دي په زیات همت او استقلال سره کار اخیستل پیل سې. د حیراتیا خبره دا ده چي د کوم دین بنست چي سراسر پر قرباني او عمل باندي اینښودل سوي و، نن د هغه دین منونکي سراسر د عمل خخه خالي دي حال دا چي په قرآن کريم کي ځای پر ځای د عمل سبق نبودل سوي دئ او تاسو یې هم لولي. یو عبادت کونکي چي ټوله شپه عبادت کوي د ورځي روزه نيسې او ټول وخت د الله، الله ذکر کوي دغه سړي هیڅ د هغه

چا سره نه سی برابر پدلای چی هغه د اصلاح او هدایت لپاره بی ارامه وي. قرآن کريم حای بر حای د جهاد فی سبیل اللہ تاکید فرمایلی دئ او د مجاهد فضیلت بی بیان کړی دئ:

ڇباره: هغه کسان چی بېله عذره کور
ناست دی د عذر پرته (جهاد نه کوي) د هغه
کسانو سره برابر نه دی چی په مال او ئان
سره جهاد کوي. کوم کسان چی په مال او
ئان سره جهاد کوي د هغه کسانو په پرتله
بې فضیلت زیات دئ، چی کور ناست دی. د
تولو سره اللہ ﷺ د نیکی و عده کړیده. اللہ
﴿كُلَّاً وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ
الْمُجَهِّدِينَ عَلَى الْقَعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا
دَرَجَتٌ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةٌ وَرَحْمَةٌ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَّحِيمًا﴾^(۱)
فضیلت په لوی اجر سره ورکړی دئ يعني
لوبي درجي د الله ﷺ د لوري خخه مغفترت
او رحمت ورکړل سوی دئ الله ﷺ زیات
بخښونکی او زیات مهربانه دئ.

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
غَيْرُ أُولَئِنَّى الظَّرَرِ وَالْمَجَهُدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةٌ
وَكُلًاً وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ
الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا
دَرَجَتٌ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةٌ وَرَحْمَةٌ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَّحِيمًا﴾^(۲)

که خه هم د جهاد مقصد د کفارو او مشرکینو و مخ ته تینګ درېدل دي او د اسلام
لوروالي دئ خوله بدہ مرغه موبد دی لور او خوندور نعمت خخه بې برخی سوی یو، نو تر
خپله وسه خوراته په کار ده چې د اسلام لپاره په هر ډول چې کېږي کونښن او زیار و باسو آخر
به زموږ د الې لې هخي موږ مخ ته ورسوی.
والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا!

ڇباره: کوم خلگ چې زموږ د دین په لاره کي کونښن کوي موږ د هغوي لپاره خپلي
لاري پرانيزو.

په دې کي هیڅ شک نسته چې اللہ ﷺ د خپل دین د ساتلو او حفاظت لپاره و عده کړیده
خو زموږ لپاره د دې دین د ودي او ترقى لپاره هخي لازمي دي، اصحابو کرامو چې د دین
لپاره خومره کونښونه وکړه عملی ګتني بې ولیدي او د غيبيي مرستو خخه برخمن سوه چې
موږ بې نومونه تراوسه پوري اخلو او مثال پري وايو.

که چيري موږ د دوی پر لاره باندي ولاړ سوا او د کلمې طibi د لوروالي او ترقى لپاره
ملا و تړو نوي یقیناً به زموږ د غيبيو خخه مرسته وسي او سرلوروي به سو، حکمه اللہ ﷺ فرمایي:

رباره : که تاسو د الله ﷺ مرسته وکړئ الله ﷺ به ستاسو مرسته وکړي او ستاسو قومونه به تینګ کړي (د شیطان او کافرانو په مقابل کې). یَأَيُّهَا الَّذِينَ إِمَّا مُتَّقِينَ إِنْ تَتَصْرُّفُوا
الَّهُ يَنْصُرُكُمْ وَيُثْبِتُ أَقْدَامَكُمْ (١٦)

څلورمه وجه دا ده چي موب د دې لوري مرتبې اهل نه یو چي دا کار وکړو. نو خرنګه چي موب د دې کار اهل نه یو نو بیا په کومه خوله موب دا کار شروع کړو داسي نه ده، ټکه چي موب ته الله ﷺ امر کړي دئ، موب ته د پاته والي هیڅ لاره نسته موب ته یوازي د الله ﷺ په امر سره کار شروع کول په کار دي دا به انشاء الله زموږ د استقامات او توانيي سبب سې په دغه ډول به تل او سو، یوه ورخ به الله ﷺ سعادت رانصيب کړي او دا هیڅ کله نه سې کېدلاي چي موب د دی الله ﷺ په لاره کې کوبنښ کوو او رحمان او رحيم ذات دی موب ته نظر نه کوي ټکه په حدیث کې رائحي :

رباره : د حضرت انس ﷺ خخه روایت دئ، چي موب رسول الله ﷺ ته وویل : یار رسول الله ! موب په نېکو امر نه کوو تر خو چي موب خپله په ټولو عمل نه وي کړي او نه د بد و خخه منعنه نه کوو تر خو چي موب د ټولو بد و خخه نه یو منعه سوي، رسول الله ﷺ و فرمایل : تاسو په نېکو امر کوئ که شه هم تاسو په ټولو عمل نه وي کړي د بد و خخه منعه کوئ که شه هم د ټولو خخه تاسو ځان نه وي ساتلي.

عن انس ﷺ قال قلنا يا رسول الله! لا نامر بالمعروف حق نعمل به كله ولا ننهى عن المنكر حتى نجتنبه كله فقال ﷺ: بل مروا بالمعروف و ان لم تعملوا به كله و انعوا عن المنكر و ان لم تجتنبوه كله^(۱۷).

پنځمه وجه دا ده، چي موب داسي فکر کوو چي ځای پر ځای مدرسي سته، عالمان نصيحتونه کوي، خانقاوي ابادي دي، کتابونه او رسالي چاپېږي دا ټول د امر بالمعروف او نهی عن المنکر خانګي دي په دغه کارو سره فرض غاري خلاصېږي.

په دې کې هیڅ شک نسته چي دغه ټولې ادارې لازمي دي او توجه ورته کول د ضروري کارو خخه ده ټکه له او ډيره رنېا چي سته هغه هم د دغه ادارو برکت دئ، خو بیا هم زموږ لپاره یوازي دغه ادارې کافي نه دي او که موب بس والي په وکړو دا به زموږ بسکاره غلطې وي ټکه دغه ادارې هغه وخت بس وي چي زموږ دين سره مينه واي او زموږ په زړو کې د دين شوق او درښت واي. د نن خخه پنځوس کاله مخکي زموږ په زړو کې د دين شوق موجود و په هغه وخت کې زموږ لپاره دغه ادارې بس وي او س پرديو قومونو د ډېرو کوبنښونو په نتيجه کې زموږ خخه د دين جذبه ورې ده د دين سره د ميني پر ځای موب د مذهب خخه تبنتو په داسي صورت کې موب ته یو بل تحریک په کار دئ، چي د هغه په نتيجه

^(۱۶) سوره محمد الاية (۷).

^(۱۷) رواه الطبراني في الصغير الأوسط.

کي مورود عوامو خلگو د دين سره مينه پيدا کرو او مره جذبات يې بيرته راژوندي کرو که داسي وسي نو مورود پورتنيو ادارو خخه پوره گته اخستلای سو او که داسي نه وي نود دي پر خاي چي موروبه گته خني و انه خلو د هعنه ادارو پاتپدل هم گران دي.

شپرمه وجه داده چي کله موردا کار شروع کرو نورو ته ورخو هعوي زموري سره په بدھ طريقه ويني، په سختي سره جواب راکوي، زموري سپکاوي کوي او مورب بي عزته کوي نو مورته دا معلومول په کاردي، چي دا کارد انبیاوو دئ په داسي تکليفونو او زحمتونو کي بنکېلپدل د دغه کار خصوصيت دئ انبیاوو په دغه کار کي تردي پير تکليفونه زغملي دي عكه الله صلواته علیه فرمائي:

<p>ڇباره: مورب په لومپنيو ډلو کي تر تا وراندي رسولان لپرلي دي او مورب هيش رسول نه دئ لپرلي مگردوبي به پسخند په واهه.</p>	<p>وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شِيعٍ آلَّا وَلِيَنَّ يَأْتِيهِمْ مَنْ رَسُولٌ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهِزُونَ وَمَا</p>
--	--

(۱۸)

رسول صلواته علیه فرمائي دعوت په لاره کي چي پر ما باندي خومره تکليفونه او زحمتونه راغلي دي بل پر هيش پيغمبر نه دي راغلي. ٿرنگه چي زموري سردار او آقا په دي لاره کي دومره غمونه او تکليفونه زغملي موربهم ده تابعداريو ده کار راسپارل سوی دئ مورته هم په کارده چي هر خومره تکليفونه وزغمو.

د پورتنيو بيانونو خخه ٿر گند بيري چي زموري اصل مرض دا دئ چي په مورب کي ايماني جذبي له منئه تللي دي او اصلي مرض مو د ايمان کمزوري ده، کله چي اصلي شي له منئه ولاپسي نو ورسه ٻول صفتونه ترلي دي هعنه هم له منئه خي زموري د ضعف او کمزوري اصلي لامل دا دئ چي اصلي شي مو پري ايبني دئ هعنه امر بالمعروف او نهي عن المنكر دئ. بسكاره خبره ده چي هيش قوم تر هعنه ترقى نه سي کولاي تر خو چي خلگ يې په بنو خويونو او کمالاتو بنائيته نه سي زموري یوازنی علاج دا دئ چي مورب د تبلیغ فريضه پوره کرو، ٿينگ و درپيو تر خو زموري ايمان قوي سي او مرپي جذبي مو بيرته رايداره سي مورب الله صلواته علیه او رسول صلواته علیه و پيشنو او احکامو ته يې سركبته کرو د دغه کار لپاره مورته هعنه طريقه په کار ده کومه چي سيد الانبياء حضرت محمد صلواته علیه د مشرکينو د اصلاح لپاره کارول. عكه الله صلواته علیه فرمائي:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أَسْوَةٌ حَسَنَةٌ^(۱۹)

ترجمه: يې شكه ستاسو لپاره په رسول الله صلواته علیه کي (د تابعداري) نښه نمونه ده.

(۱۸) سوره الحجر الایتان (۱۰ - ۱۱).

(۱۹) سوره الاحزاب الایة (۲۱).

همدغه خبری ته امام مالک رض اشاره کرپده: لن يصلح آخر هذه الامة الاما اصلاح اوطا!
ترجمه: هيچکله به د دی امت وروستي خلگ اصلاح نه سی تر خو چي هغه طريقه يې
نه وي مختاره کړي کومه چي په لوړيو کي اصلاح سوي ۵۰.

کوم وخت چي رسول الله ﷺ د حق دعوت لپاره درپدی هيڅوک يې ملګري نه وو او
نه يې فکر کېدی يوازي و دنياوي هيڅ طاقت نه و ورسره، په قوم کي يې ضد او سرکنېي
نهائي نقطې ته رسپدلي وه، په دوى کي هيڅوک د حق خبري اورپدلو ته تيار نه وو په
خانګري ډول د کلمې طبې خخه د رسول الله ﷺ قوم کرکه کوله او ځني بپزاره وه، په دغه
وخت کي کوم طاقت و، چي یو مفلس، يې ياره او ناداره انسان خپل ټول قوم د حق ولوري ته
راوبولي؟ او س تاسو فکر وکړئ چي هغه کوم شی و، چي مخلوق يې د رسول الله ﷺ و
لوري ته راوبولي او هغه شی چي چاتر لاسه کري دتل لپاره د رسول الله ﷺ سو. ټولي دنيا
ته معلومه ده چي د رسول الله ﷺ یو هدف و، په هغه يې نظر و او هغه يې مقصد و، (چي په
لاندي آيات کي ياد سوي دئ):

ثباره: د الله ﷺ پرته به د بل چا عبادت نه کوو
او نه به د الله ﷺ سره په هيڅ شي سره شريك نيسو
او نه به موربد ځينو لپاره خوک په خدايي سره نيسو
د الله ﷺ پرته. (چي الله ﷺ پرپدلو). ﴿أَلَا نَعْبُدُ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا
وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ
دُونِ اللَّهِ﴾ (۲۰)

د یو الله د اطاعت او عبادت پرته يې خلگ د نورو شيانو د عبادت خخه منعه کړه، د
دې بمنانو ټول بندونه او علاقې يې ماتي کړي او یو الهي قانون يې وتاکي او وې بسودل چي د
دې قانون خخه مه ليري کېږي بل لوري ته مخ مه اړوئ.

ثباره: د هغه شي تابداري کوي چي
تابداري کوي چي تابداري کوي چي
تابداري کوي چي تابداري کوي چي
تابداري کوي چي تابداري کوي چي
پورتنى خبره اصلي تعليم او رسول الله ﷺ ته يې امر سوي و. ﴿أَتَبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَلَا
تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ﴾ (۲۱)

ثباره: اي محمده! د الله ﷺ و لاري
ته خلگ رابوله په حکمت او نېک نصیحت
سره د خلگو سره په هغه طريقه بحث کوه
چي بهتره وي پېشکه ستارب په هغه کسانو ﴿أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ
الْحَسَنَةِ وَجَنِدِهِمْ بِالْتَّقِيَهِ هَيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ

(۲۰) سوره ال عمران الاية (۶۴).

(۲۱) سوره اعراف الاية (۳).

أَعْلَمُ بِمَنْ صَلَّى عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهَتَّدِينَ (٢٢)

دغه د هدایت هغه لویه لاره ده، چي د نبي (٢٣)
قُلْ هَنِذِهِ سَبِيلِيَّ أَدْعُوكُمْ إِلَى اللَّهِ عَلَى
بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا
مِنَ الْمُشْرِكِينَ (٢٤)

او دده د هر تابع دار لپاره تاکل سوبده.
ژباره : ووايه ! دا زما لاره ده زه رابولم
په يقين سره زه او هغه خوک چي زما تابع دار
دي الله (جَلَّ جَلَّ) پاک دئ او زه د مشرکانو خخه
نه يم.

ژباره : تر هغه چا به نو د چا خبره بنه
وي چي د الله (جَلَّ جَلَّ) و لوري ته بلنه کوي او
وايي زه د مسلمانانو خخه يم.

وَمَنْ أَحَسِنَ فَوْلَادًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ
صَلِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ (٢٥)

د الله (جَلَّ جَلَّ) و لوري ته د هغه خلکو رابلل چي حقه لاره ئخني وركه وي، گمراهانو ته
هدایت بندول د نبي (جَلَّ جَلَّ) د ژوند وظيفه ده او د ده مبارک اصلی مقصد و دودي او ترقى
لپاره يې په سلګونو او زرگونو انبیاء او رسولان راغلي دي.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا
لِيُبَلِّي مِنْ كُلِّ أُنْوَنْتِهِ وَهُوَ أَنَّا فَاعْبُدُونَ (٢٦)

ژباره : موږ ستا مخکي هيچ رسول نه دئ
پرته بل معبدون نسته او زما عبادت کوي.
نُوحٰ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونَ (٢٧)

د رسول الله (جَلَّ جَلَّ) او تولو انبیاو په ژوند او د ژوند پر هره لحظه کي يې که سړی نظر
واچوي نو معلوم پېږي چي د دوی تولو مقصد يو و، چي هغه د یوه الله (جَلَّ جَلَّ) پر ذات او صفتونو
باندي پوره يقين ساتل و. هم دا د اسلام مفهوم دئ او انسان هم د دې لپاره پيدا سوي دئ،
عَكْهَ اللَّهِ فَرِمَّا يَ :

وَمَا حَلَقْتُ لِجِنَّ وَالإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونَ (٢٨)

ترجمه: موږ پرانان او انسانان يوازي د دې لپاره پيدا کړي دې چي عبادت و کړي او س
نو چي اصلی مقصد معلوم سو، ناروغي او علاج يې معلوم سو نو د علاج په طريقة

(٢٢) سورة النحل الاية (١٢٥).

(٢٣) سورة يوسف الاية (١٠٨).

(٢٤) سورة حم السجدة الاية (٣٣).

(٢٥) سورة الانبياء الاية (٢٥).

(٢٦) سورة الذاريات الاية (٥٦).

اختيارولو کي زيات مشکلات نه پېښېري او که په لاندي ډول طریقه که د علاج لپاره غوره سی انشاء الله گتھوره به وي.

زمورد ناپوهی مطابق د مسلمانانو د کاميابي او ترقى لپاره یو نظام غوره سوي دئ، چي هغه ته په حقیقت کي اسلامي ژوند یا د پخوانيو مشرانو د ژوند نمونه ويل کېږي. چي لنډه نقشه یې ستاسو په خدمت کي وړاندي کوم: ترټولو ضروري خبره داده چي هر مسلمان باید د دنيا د ټولو مقصدونو خخه نظر واروی او یوازي د کلمې طبیبی د لوړوالي لپاره او د الهي احکامو د رواج د ترقى لپاره څل مقصد جور کړي او د دې خبری لپاره تینګه وعده وکړي چي د الله ځالله هر امر به منم او د عمل کولو کوبنښ به یې کوم او د الله ځالله خخه به هيڅکله نافرمانی نه کوم او د پورتنې مقصد لپاره په لاندي قاعده سره عمل کوم:

۱ - کلمه: د لا اله الا الله محمد رسول الله په صحیحو الفاظو ويل، په معنی او مطلب یې ئان پوهول، په ذهن کي یې د کښېنولو کوبنښ کول او څل ټوله ژوند د دې کلمې سره برابر جوړول.

۲ - د لمانځه پابندی کول، د شرائط او ادابو لحاظ یې کول، په خشوع او خضوع سره یې اداء کول او په هر رکن کي یې د الله ځالله د لوی والي او عظمت فکر کول او د څلي بپوسی او بندګي فکر کول، لنډه دا چي لمونځ دي په داسي ډول وکړي چي د الله ځالله په دربار کي د وړاندي کېډو وړوي او د دغسي لمانځه د توفيق غونښنه دي وکړي. که یې نه وي زده زده دې کړي او په لمانځه کي د ټولو شيانو ويل دي یاد کړي.

۳ - د قرآن کريم سره اړيکي او مينه کول او محبت ورسه پیدا کول چي په دوو طریقو سره کیدا یې:

الف : د وړخي په تاکلي وخت کي د قرآن کريم تلاوت په داسي ډول کول، چي په معنی کي یې فکر کوي که یې په معنی نه پوهېږي نو دغسي دي یې تلاوت کړي او دا فکر دي کوي چي زما کاميابي او ګته په قرآن کريم کي پرته ده. یوازي الفاظ ويل هم لویه نېکمرغې ده د خير او برکت لوی سبب دئ. که قرآن کريم نه سی لوستلاني نولې وخت دي د قرآن په زده کړه کي مصروفوي.

ب : د څلواولادو، د کلي د هلكانو او نجنو د قرآنې د تعليم فکر کول او ترټولو کارو یې وړاندي فکر کول.

۴ - خه وخت د الله ځالله په یاد او ذکر کي تېرول او د طریقې لپاره یې د طریقت یو پیر پیدا کول البته چي د سنتو تابعدار وي او دهغه خخه پونښنه کول که نه نو دريمه کلمه لوستل :

پورتى کلمه او درود شريف سهار او مابنام سل ئله لوستل په داسي ھول چي د زره په پوره ارامتيا سره وي ھكه په حديثو کي يې زيات فضيلتونه راغلي دي.

5 - هر مسلمان خپل ورور گنبل او همکاري او غمخواري ورسه کول. د اسلامي ئانگرگتياوو په موخه د هغه احترام او درنبنت کول، د داسي خبرو خخه ئان ژغورل چي د مسلمان ورور د تکليف او درد سبب گرئي. د پورتىيو خبرو دي خپله هم پابندی کوي او د نورو مسلمانانو د هخلولو کوبنبن دی هم کوي دانو داسي کېري چي په ورخنى ژوند کي خه وخت د اسلام د خدمت او خپرولو لپاره بېل کړي، او هم د دې لپاره پوره تياري وکړي. د کوم دين د خپرولو لپاره چي رسول الله ﷺ، انبیا وو ھول - ھول تکلیفونه برداشت کړل، اصحابو کرامو او زموږ مشرانو خپل عمرونه پکښي ولګول او د دغه دين لپاره یې خپل ئانونه قربان کړل نو د دغه دين د خپرولو او پاته ساتلو لپاره لپه وخت هم نه لګول لویه بدختي ده دا هم هغه ضروري فريضه ده چي د پرېښودو له امله یې موبنن برباد او تباہ سوي یو.

لومړۍ د مسلمان کېدو خخه مطلب دا گنبل کېدى چي د خپل ئان او مال د عزت، اسلام خپرول او د کلمې د لوروالي لپاره وخت ولګوی که به چا داسي نه کول ناپوه گنبل کېده خو افسوس چي نن موبته مسلمانان ويل کېري خود دين پر خپرولو خپلي سترګي پتني ساتو بیا هم د دين د خپرولو لپاره هیڅ کوبنبن نه کوو. لنډه دا چي د ژوند خخه مقصد د کلمې لوروالي او د دين خپرول بلل کېري. دا هم هغه کار دئ چي زموږ دنیا او آخرت کاميابي ورسه تړلې ده دا هم هغه کار دئ چي له امله یې نن موب خوار او ذليل یو. اوس بیا موبته د خپل اصلی مقصد راپورته کول په کار دی او د ژوند اصلی مشغله جوړول په کار دی چي بیا رحمت الهي پر جوش راسي او زموږ دنیا او آخرت کاميابي بيرته رانصیب سی. د دغه کار د کولو خخه هیڅ کله دا مقصد نه دئ چي نور کارونه پر پېډئ یوازي دغه کار پر مخ بیایاست بلکي مقصد دادئ چي لکه څرنګه چي د دنيا کارونه پر مخ بیا چي دغه کار هم ضروري وبو له او وخت ورته بېل کړه او د دنيا کارو ته هم وخت بېل کړه یا په بل عبارت چي خو کسان د دې کار لپاره تيارسي په هفتنه کي خو ساعتونه پخپله محله (کلي) کي په میاشت کي درې ورخې نېټدي همسایګانو ته او په کال کي خلويښت ورخې په ليري ځایونو کي دا کار وکړئ او کوبنبن وکړئ چي هر شتمن، نداره، زمينداره، ملازم، عالم او بې علمه په دې کار کي شريک کړئ او د دغه کار پابنده یې جوړ کړئ.

د کار کولو طریقه

لېتر لېدې دی لس کسان د تبلیغ کولو لپاره ووزي، لو مرۍ دی یو آمر و تاکي بیا دی سره یو ئای سی د او د اسه وروسته دی دوه رکعته نفل و کړي (په دې شرط چې مکروه وخت نه وي) بیا دی و الله ﷺ ته زاري و کړي د کامیابي او الهي توفيق غونښنه دی و کړي د خپلي ثابت قدمي دعا دی و کړي بیا به په کراره - کراره د الله ﷺ د ذکر په کولو سره روان سی بې ځایه خبری دی نه کوي کله چې و تاکلي ئای ته و رسپږي توله دی سره راجمع سی دعا دی و کړي بیا به په تول کلې ګښت و کړي لو مرۍ به لمونځ په و کړي بیا به د دغه کارد کولو لپاره وعده ئني واخلي او دغه کارتنه دی یې تیار کړي، بیا به دغه خلگ د ئان سره بوزي ګښت دی و کړي په بنحو دی هم لمونځ و کړي د پابندی وعده دی ئني واخلي. کوم خلگ چې دې کارتنه تیار سوه نود هغوي خخنه دی هم یو جماعت جوړ کړي او یو امير دی ورته مقرر کړي پخپله نګرانی کې دی یې واخلي او د هغوي د کار کولو فکردي کوي. هر تبلیغ کوونکي ته په کار ده چې د خپل امير خبره به مني او هر امير ته په کار ده چې د خپلو ملګرو په خدمت کولو، استراحت کولو، همت زیاتولو او مرسته کولو کې دی کمی نه کوي او د کومي خبری چې مشورې ته اړتیا لري د تولو ملګرو خخنه دی مشوره اخلي او عمل دی په کوي.

د تبلیغ اداب

دغه کارد الله ﷺ یو لوی عبادت دئ او لویه نېکمرغې ده د انبياوو پر لاره تګ دئ، کار چې خومره لوی وي په هغه اندازه اداب غواړي. د دې کار خخنه مقصد د نورو هدایت نه دئ بلکې د خپل ئان اصلاح او د بندګي خرنګوالي دئ او د الله ﷺ د حکمونو پر ئاي کول دي. د الله ﷺ رضالټول دي، نو په کار ده چې لاندې تکي په بنه ډول په ذهن کې کښېنوي او پابندې یې و کړي.

- ۱ - خپل تول خرڅ يعني خورپل، خبل او کرایه دی پر خپله غاره واخلي که مو توان و د بل ناداره ملګري مصرف هم پر غاره واخلي.
- ۲ - د خپل ملګري او د دې پاک کار کوونکو خدمت خپل ويا پ و ګنې، د ملګرو درنښت او احترام و کړئ.

- ۳ - د عامو مسلمانانو سره په عاجزی او کمینې سره معامله کوي، نرمه لهجه او د خوشحالې کړه و په ورسه اختيار کړئ، هیڅ مسلمان ته د سپکاوي او نفرت په ستړګه مه

گورئ، په ئانګري ډول د علماوو زيات عزت کوي. لکه خرنګه چي پر موبرباندي د قرآن او حدیث عزت او عزمت واجب او ضروري دئ، همدا ډول د علماوو عزت او درنښت هم پر موبرباندي ضروري او واجب دئ، حکم الله ﷺ دوي په لوی نعمت سره سرلوري کوي دي. د علماوو سپکوالی د دین د سپکوالی سره برابر دئ او د دین سپکوالی د الله ﷺ د قهر او غضب سبب ګرئي.

۴ - فارغه وخت د غيبيت، بهتان، درواغو او د لوبو د تماشو پر ئخا د دين د كتابو په مطالعه او د نېکو خلګو سره په ناسته تېر کړئ په دغه کار سره به د الله ﷺ او د هغه د رسول ﷺ خبری درته معلومي سی په ئانګري ډول د تبليغ په ورځو کي د بې ځایه خبرو څخه پېخي پرهپز وکړئ. خپل فارغه وخت د الله ﷺ په ياد، ذکر، فکر، استغفار او درود په ويلو او زده کولو کي تيروئ.

۵ - په حلاله طريقه سره رزق حاصلوئ، کم خرڅ کوي او د خپلو بچيانو او د نورو شرعی حقوق ادا کوي.

۶ - په اختلافې مسئله او فروعي مسائلو کي څېرنه مه کوي بلکي یوازي د توحيد لوري ته دعوت کوي او د اسلام د اركانو تبليغ کوي.

۷ - خپل ټول کارونه او ویناوي په اخلاص او صفواف سره بنايسته کړئ په اخلاص سره لپر عمل د ډېري فائدي او برکت سبب جو پېري د اخلاصه پرته په کار کي نه د دنيا ګټه سته او نه په آخرت کي کوم ثواب ورته سته. حضرت معاذ ﷺ چي کله رسول الله ﷺ د یمن حاکم وتاکي د لپلوا په وخت کي یې د رسول الله ﷺ څخه غونښنه وکړه، چي ما ته نصيحت وکړه. رسول ﷺ په جواب کي ورته وویل، چي:

په کارو کي اخلاص او اهتمام کوه، د اخلاص سره مل لپر کار هم کفایت کوي. په بل حدیث کي راغلي دي چي الله ﷺ یوازي هغه عملونه قبلوي چي د الله ﷺ لپاره یوازي سوي وي. په بل ئخا کي رائي چي الله ﷺ ستاسو شکلو ته نه ګوري بلکي ستاسو زړونو او عملونو ته ګوري. نو تر ټولو مهمه خبره دا ده چي په کار کي باید اخلاص وي د ځان بنودني او ریا ته هیڅ ئخا نه وي پکښې، خومره چي په کار کي اخلاص وي په هغه اندازه به په کار کي ترقۍ او تازګي وي. د کار کولو تګلاره په لنډ ډول ستاسو و حضور ته وراندي سوه، پر اړتیا یې هم کافي رينا واقچول سوه خو خبره دا ده چي دغه تګ لاره به زموږ د ډې پرپشاني او بې ارامي په حال کي خومره رهبري وکړي او تر کومه ځایه پوري به زموږ مشکلات را حل کړي د دغې خبرې لپاره و قرآن کريم ته بیا رجوع کوو، قران کريم زموږ دغه کوبنښ یو ګټور تجارت بللي دئ او داسي پکښې فرمایل سوي دي:

ثباره : اي ايمان والو ! اي زه تاسو ته | يَأَيُّهَا الَّذِينَ إِمَّا تُؤْمِنُوا هَلْ أَدُلُّ كُمْ عَلَىٰ

داسي تجارت وبنيم چي تاسو دردونکي
عذاب خخه ڙغوري؟ تاسو پر الله ﷺ او پر
رسول ﷺ باندي ايمان را وړي د الله ﷺ په
لاره کي په مال او ځان سره جهاد وکړئ دا
ستاسو لپاره ڏيره بهتره ده که تاسو پوهېږي،
الله ﷺ به ستاسو ګناهونه معاف کړي او
تاسو به داسي جتنونو ته داخل کړي چي د
درختو تربناخو لاندي به ېي ولې بهېږي. نسه
ځایونه چي د او سېدو په باغو کي به وي دا
لويءه کاميابي ده یوه بله خبره هم سته چي
تاسو ېي خوبنوي د الله ﷺ د لوري خخه
مرسته او ژر برياليتوب دئ زېري تاسو
مؤمنانو ته درکړل سوي دئ.

تَبَرَّأْ تُحِيْكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ۝ تُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجْهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ۝ يَغْفِرَ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلُكُمْ
جَنَّتَ تَبَرَّى مِنْ تَحْتِهَا الْأَهْرُ وَمَسِكِنَ طَيْبَةَ
فِي جَنَّتِ عَدَنِ ۝ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝
وَآخَرَى تُحِبُونَهَا نَصْرٌ مِنْ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ
وَدَشْرِ الْمُؤْمِنِينَ ۝ (۲۷)

په پورتني آيات کي د تجارت بيان سوي دئ، چي لوړۍ گته ېي دا ده چي د
دردونکي عذاب خخه خلاصون دئ، دغه تجارت دا دئ چي موږ به پر الله ﷺ او رسول
ﷺ باندي ايمان را وړو او د الله ﷺ په لار کي به په مال او ځان سره جهاد کوو دا هغه کار
دئ چي زموږ لپاره سراسر گته ده که په موږ کي لې پوهه او عقل موجود وي په دغه اسانه کار
به موږ ته دو مره لوېي گتني را کړل سی چي ټول ګناهونه به مو معاف سی او په آخرت کي به په
لويءه نعمتونو سره سرلوري سو، همدغه لويءه کاميابي ده خو په دغه کاميابي باندي بس
والى نه دئ راغلى بله لا دا ده چي په دنيا کي هم موږ ته خوشائي پر دې منانو برياليتوب او
حکومت را کړل کېږي. الله ﷺ موږ ته د دو شيانو اړو کړ، لوړۍ دا چي موږ به پر الله ﷺ
او رسول ﷺ باندي ايمان را وړو، دو هم دا چي د الله ﷺ په لاره کي به په مال او ځان سره
جهاد کوو. د دغه دو شيانو په بدله کي الله ﷺ موږ ته د دو شيانو وعده را کړه یو په آخرت
کي تل جنت، ارام او استراحت. دو هم په دنيا کي برياليتوب او کاميابي. لوړۍ کار چي
زمور خخه غوبنتل سوي دئ ايمان دئ سکاره خبره ده چي د دغه غوبنتي خخه مطلب دا دئ
چي موږ ته د حقيقی ايمان دولت رانصیب سی. دو همه غوبنتنه زموږ خخه دا ده چي جهاد
وکړو که شه هم جهاد دا دئ چي موږ د کافرانو سره و جنګپه و خو اصلی مطلب ېي د کلمې
طبيې لوروالي او د اسلامي احکامو جاري کېدل دي، همدغه لوې مقصد د جهاد دئ او
زمور د تحریک همدغه مقصد دئ. او س معلومه سوه، چي لکه څرنګه چي د اخرت د ژوند

بنه والي او د عذاب خخه خلاصون پر الله ﷺ او رسول ﷺ باندي په ايمان راولو او د الله ﷺ په لاره کي په کوبنبن کولو پوري ترلى دئ همدا ھول د دنيا د ژوند بنه والي هم په دغه د و شيانو پوري و ترل سو. کله چي موږ پر الله ﷺ او رسول ﷺ باندي ايمان راپو او د الله ﷺ په لاره کي کوبنبن و کړو ترڅو اسلامي احکام جاري کړو نوښکاره خبره ۵۵، چي د معکي پاچهي به زموږ وي او د حکومت او خلافت ور به موږ وي او زموږ به وي حکه الله ﷺ فرمائي:

رباره : په تاسو کي چي کومو خلگو
ایمان راپو وي، نېک عملونه کوي الله
ﷺ وعده ورکوي چي د معکي خلافت به
ورکوي لکه خرنګه چي مخکي ستاسو یې و
خلگو ته ورکړي و. کوم دين چي یې د دوی
لپاره خوبن کړي دئ هغه دوي ته قوت
ورکوي وروسته به د دوی و پهه په امن کړو،
په دې شرط چي زما عبادت وکړي او زما
سره هيچ شريک ونه نيسې.

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا أَسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكَّنَ لَهُمْ دِيَنُهُمُ الَّذِي أَرَتَصَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ حَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا (٢٨)

په پورتنې آيات کي د ټول امت سره د حکومت او خلافت و عده سوې ده دغه و عده ټولو
وليدل دنبي ﷺ د زمانې خخه د خلفاء راشدينو تر زمانې پوري دغه و عده بنښکاره سوه لکه
چي جزيرة العرب د رسول ﷺ په زمانه کي او نور ملکونه د خلفاء راشده وو په زمانه کي
فتح سول. بيا وروسته که خه هم یووالی نه و، خه وخت پر وخت دنېکو پاچهانو سره دغه
وعدي پوره کېدل بنښکاره سوه، حکه الله ﷺ فرمائي:

ان حزب الله هم الغالبون . و نحوه (۲۹)

او سنو معلومه سوه چي په دنيا کي ارام، سکون، عزت او آبرو کي د ژوند ټپولو لپاره
يوazi لاره دا ده چي موږ په کامل دين کي داخل سو، عمل په وکړو او تر نورو پوري یې د
رسولو لپاره په ټینګه ملا و تړو، بلکي خپل ټول ژوند د دغه کار لپاره وقف کړو. الله ﷺ
فرمائي:

رباره : تاسو ټوله دين ټینګ و نيسې او توقي
وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُو (۳۰)

(۲۸) سوره النور الاية ۵۵.

(۲۹) بيان القرآن.

(۳۰) سوره ال عمران الاية ۱۰۳.

| توهی مه جورپرئ |

دا په لنډه دول د عمل لپاره يو نظام دئ چي په حقیقت کي د اسلامي ژوند او مشرانو د ژوند يوه نمونه ده. دملک میوات په سیمه کي د يو وخته خخه دغه کاروان دی او د دي نیمگري کوبنښت تېجه داده چي ورځ په ورع خلګ اخته دی په کار کي ترقی کوي. د دغه کار ګټي او فایدي خلګو ولیدې تر کومه ئایه چي د لیدلو سره اړه لري. که ټول مسلمانان په اتفاق سره دا کار شروع کري نو د الله ﷺ خخه هيله لرم چي د دوى ټول مصیبتوه او مشکلات به ليري سی په دنيا کي به په بنه ارامي، اطمینان او عزت سره ژوند وکړي او د لاسه ورکړي شان او شوکت به بيرته لاسته راوري. حکم الله ﷺ فرمایي:

وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ (۳۱)

هر خومره چي ما د خپل مقصد د پوهولو لپاره کوبنښن وکړ، خو دا د يو خو تجویزنو مجموعه نه ده. بلکي دا يو عملی مسووده (حاکه ده) چي د الله ﷺ يو خوبن بنده سیدي و مولائي مخدومي و مخدوم العالم مولانا محمد الیاس رحمۃ اللہ علیہ واخیسته او د دي پاک کار لپاره یې خپل ټول ژوند وقف کړ. په همدې وجه تاسو په دي بې ربطه کربنو لوستلو او پوهېدلوبس والي هيڅکله مه کوي، بلکي دا کار زده کړئ او د دي کار عملی نمونه و ګورئ د هغه خخه سبق واخلي او په دغه قانچه کي دي د ځان اچولو کوشش وکړئ هم دي لوري ته متوجه کول زما مقصد دئ. نور بس:

میری قسمت سی الی پائیں یړنک قول پول کچ مین نې چونی ہیں ان کی دام کیلئي
 ڇباره: الهی! زما قسمت ته د قبولیت رنګ ورکړي د لمنی لپاره می یو خه ګلان ټول کړل.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام علي رسوله محمد وآلہ واصحابه اجمعین برحمتك يا ارحم الراحمين .

مرتب: مولانا محمد احتشام الحسن ۱۸ ربیع الثاني ۱۳۵۸ = ۷ جولای ۱۹۳۹م، چهارشنبه
 ڇبارونکي: مولوي عبدالهادي حماد مقيم جامعه اسلاميه اشرف فيه
 ۱۳۸۶/۱۰/۲۱ = ۱۱ جنوری د ۲۰۰۷م، جمعه مبارکه